

8. december 2025

Selveje Danmarks høringssvar til Lov om ændring af lov om social service og forskellige andre love (takstloft, udbud og driftsaftaler).

Selveje Danmark har den 7. november 2025 modtaget *Lov om ændring af social service og forskellige andre love* i høring. Selveje Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Selveje Danmark repræsenterer en lang række af de selvejende non-profit aktører på hele velfærdsområdet, herunder en lang række af de selvejende non-profit tilbud på §§109 og 110. Selveje Danmark er bekendt med, at flere medlemmer også afgiver høringssvar til lovudkastet.

Høringssvaret er delt op, så første del handler om kapacitetsstyringen på §110 og anden del om takstlofter på henholdsvis §§109 og 110.

Kapacitetsstyring af §110

Generelle bemærkninger

I en længere periode har KL og Folketinget haft et ønske om bedre at kunne styre udgifterne på det specialiserede socialområde. I den forbindelse er der i gangsat flere initiativer, der skal imødekomme dette. Man har også lavet en kontanthjælpsreform der, lige nu, ser ud til at resultere i en stigning i antallet af hjemløse. Selveje Danmark vil derfor opfordre til, at man følger andre igangsatte initiativer og reformers effekt og konsekvenser, inden man tilføjer øget bureaukrati og styring.

Social- og Boligstyrelsens anbefalinger til kapacitetsstyring

I 2023 udkom Social- og Boligstyrelsen med en analyse af kapaciteten på §110-området samt anbefalinger til styring af kvalitet og kapacitet på området¹. Rapporten konkluderede, at et fagligt minimumsniveau for området sammen med begrænsninger for taksten i sig selv ville have en regulerende effekt på området (første spor).

¹ <https://www.sbst.dk/udgivelser/2024/analyse-af-kapacitet-paa-paragraf-110-omraadet>

Såfremt det ikke havde effekt og det blev vurderet nødvendigt, blev det anbefalet at iværksætte kapacitetsregulerende tiltag (andet spor).

Social- og Boligstyrelsen anbefalede desuden, at der skulle tages fornyet politisk stilling til kapacitetsregulerende tiltag efter tre år, når spor 1 havde haft mulighed for at vise effekt.

Social- og Boligstyrelsen anbefalede derfor, *”at både den allerede vedtagne omlægning af indsatsen mod hjemløshed (Housing First) og de anbefalede tiltag i modellens første spor indføres og får mulighed for at virke i en periode på tre år. I denne periode monitoreres målgruppen samt anvendelsen af § 110-boformerne, hvorefter der på baggrund af et opdateret datagrundlag kan tages fornyet politisk stilling til behovet for supplerende kapacitetsregulerende tiltag”².*

Social- og Boligstyrelsen gør ydermere opmærksom på de udfordringer, der vil være med udbud på området. De advarer om, at en proces med udbud kan resultere i, at det alene er de store og/eller private leverandører, der har ressourcerne til at byde ind på udbuddene.

Social- og Boligstyrelsen skriver ydermere, at for at sikre ligebehandling mellem aktørerne på området, vil kravet om driftsaftaler skulle gælde både private og offentlige leverandører.

Det står således klart i Social- og Boligstyrelsens rapport:

- At takstloft i sig selv burde have en tilpas regulerende effekt
- At man bør starte med at implementere takstloft og Housing First og evaluere effekten efter tre år.
- At man først efter de tre år bør overveje supplerende tiltag som for eksempel udbud.
- At udbud risikerer kun at være for store og private leverandører.
- At driftsaftaler – ud fra et ligebehandlingsperspektiv – bør gælde både offentlige og ikke-offentlige aktører.

Selveje Danmark finder det bekymrende, at man politisk ikke vælger at følge faglige anbefalinger fra Social- og Boligstyrelsens. I stedet vælger man en meget bureaukratisk og dyr løsning, der risikerer at lukke vigtige tilbud med mange årtiers erfaringer med mennesker i udsathed. Man vælger desuden at afvige fra Social- og Boligstyrelsen om opfordring i forhold til ligebehandling af ikke-offentlige og offentlige aktører på området.

Stadig strukturelle udfordringer omkring hjemløshed

Lovforslaget indeholder også positive elementer. Det er positivt at man vælger, at udvide refusionsordningen for bostøtte, og at man fastholder den nuværende refusionsperiode på

² https://www.sbst.dk/Media/638636347820114499/Del%202%20-%20Styring%20af%20kvalitet%20og%20kapacitet%20p%c3%a5%20%c2%a7%20110-omr%c3%a5det_handicaptilg%c3%a6ngelig.pdf

herbergsområdet i endnu to år. Sidstnævnte er dog en tydelig indikation på, at §110 området i øjeblikket har mange udfordringer relateret til især boligmangel, der betyder, at borgere ikke hurtigt kommer videre i egen bolig. Dertil har kontanthjælpsreformen også en række konsekvenser, der formentlig vil gøre endnu flere mennesker hjemløse.

Ovenstående viser med tydelighed, at de strukturelle elementer omkring Housing First ikke er tilstrækkeligt til stede, hvorfor tiltag for at styre området skal gøres i den rette rækkefølge. Det nytter ikke at lave udbud på et vist antal pladser, når vi potentielt står overfor flere mennesker i hjemløshed, og når de mennesker der bor på herberger i øjeblikket ikke kan komme videre i egen bolig.

Mennesker i hjemløshed har ret til en plads på et herberg, støtte og hjælp, hvorfor man ikke kan fastfryse kapaciteten. Man risikerer reelt at fjerne gruppens rettigheder i forhold til at modtage hjælp.

Høj kvalitet på selvejende tilbud

Hvis det skal lykkes, at få mennesker til at bryde med volden og/eller til at komme ud af hjemløshed så skal de §§109 og 110 tilbud vi har også kunne tilbyde den rette faglige indsats. Selveje Danmark har derfor med stor interesse læst forskningsartiklen *Market failure in a universal welfare state*³.

Forskningen viser, at non-profit aktører er dem, der har den højeste kvalitet, sammenlignet med både kommercielle og offentlige tilbud. Den viser, at den største kvalitetsforskel ikke ligger mellem offentlige og ikke-offentlige tilbud, men at profitmotivet er en relevant faktor, når man skal bestemme kvalitetsniveauet. Og her er det non-profit der altså har den højeste kvalitet.

Ovenstående undersøgelsen kombinerer ikke kvalitetsvurderingerne med hvad tilbuddene koster. Men i Social- og Boligstyrelsens rapport fra 2023⁴ bliver taksterne på virksomhedsform analyseret. Her kan man læse, at kommercielle private tilbud har de højeste takster, mens de ikke kommercielle, non-profit tilbud, har de laveste takster.

Ovenstående analyser og konklusioner viser altså en tendens til, at selvejende non-profit §110 tilbud *formentlig* både er bedre og billigere end både kommercielle og kommunale tilbud. Derfor bør man politisk sikre sig, at de selvejende non-profit aktører ikke bliver udkonkurreret i udbud eller begrænset i at drive tilbud fremadrettet. Samtidig bør man politisk være nysgerrig på at få afdækket ovenstående yderligere inden man laver rammerne for området om.

³ Bach-Mortensen, A., Goodair, B., Petersen, O.H., Kvist, J., Market failure in a universal welfare state? Ownership, quality, and regulation in Danish social services, *Social Science & Medicine*, <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2025.118804>

⁴ https://www.sbst.dk/Media/638636347820114499/Del%202%20-%20Styring%20af%20kvalitet%20og%20kapacitet%20p%c3%a5%20%c2%a7%20110-omr%c3%a5det_handicaptilg%c3%a6ngelig.pdf

Specifikke bemærkninger

§ 1, stk. 6 vedr. §174 stk. 4

Selveje Danmark finder generelt, at man i lovudkastet lægger op til stor bemyndigelse til ministeren i en senere bekendtgørelse. Det vedrører blandt andet regler om indgåelse og krav til driftsaftaler, regler for kommunernes koordinering af udbuddet i regionerne, dispensation til veteraner på §110 og sundhedsfaglig behandling.

Selveje Danmark oplever i dag, at tilbud efter §§109 og 110 og kommuner bruger mange ressourcer på at nå til enighed om aftaler og indhold i taksterne. Der er derfor en stor risiko for, at uklar lovgivning vil resultere i mange forskellige fortolkninger på tværs af landet og medføre konfrontationer mellem tilbud og kommuner i forhold til, hvad der må være indeholdt i taksten – og hvad der ikke må. Ligesom det også kan være meget forskelligt, hvilke behov målgrupperne på tilbuddene har. Det kan for eksempel både dreje sig om afhængigheder, psykiske lidelser og geografisk beliggenhed.

Selveje Danmark anbefaler:

- At Social- og Boligministeren bemyndigelse jf. §174, stk. 4 inddrager relevante organisationer på området, så det sikres, at lovgivningen stemmer overens med behovene i praksis.
- At reglerne tager højde for forskelligheden i tilbuddene og at tilbuddene kan være fleksible i deres faglige vurdering af målgruppens behov.

§6, stk. 7 og 8 – socialtilsynets godkendelse

Alle sociale tilbud efter §§109 og 110 er godkendt af socialtilsynet til at kunne levere ydelser efter de to paragraffer, og tilbuddene har betalt for deres godkendelse. Selveje Danmark mener, at der kan stilles spørgsmål ved, hvorvidt der er hjemmel til, at lovudkastet kan fratage tilbuddene deres godkendelse. Når tilbuddene får frataget deres godkendelse af socialtilsynet – ikke på grund af faglighed, men på grund af udbud, fratager man også tilbuddet dets værdi.

Indirekte ekspropriation er når en lov, eller et påbud, reelt fratager ejeren værdien eller brugsretten til ejendommen – selvom staten ikke direkte overtager den. Selveje Danmark mener, at der er risiko for, at denne mulighed i lovudkastet er indirekte ekspropriation.

Selveje Danmark anbefaler:

- At man inden lovgivningen træder i kraft, grundigt får undersøgt, hvorvidt fratagelsen af godkendelsen fra socialtilsynet er indirekte ekspropriation
- At alle tilbud med en godkendelse i dag kan fastholde deres godkendelse indtil socialtilsynet eventuelt – og af faglige årsager fratager dem godkendelse

Lovforslagets bemærkninger

2.2.2. Social og boligministeriet overvejelser

Baggrund for styringsbehov

I lovforslagets bemærkninger påpeger ministeriet, at de finder, at den frie etableringsret (stadig under forudsætning af godkendelse af socialtilsynet) og selvmøderprincippet resulterer i udfordringer med Housing First tilgangen i forhold til at sikre, at borgere i hjemløshed hurtigt kommer i egen bolig.

Selveje Danmark vil i den forbindelse gerne henlede ministeriets opmærksomhed på, at den primære årsag til lange opholdstider på herberg skyldes, at der er mangel på billige boliger. Den erkendelse har ministeriet anerkendt andre steder i lovudkastet i og med, at man forlænger refusionsperioden for kommunerne.

Selveje Danmark anbefaler:

- At ministeriet sletter fejlslutningen (s. 12-13 i lovudkastet) mellem den fri etableringsret, selvhenvender og udfordringen med at få borgere i hjemløshed i egen bolig.

Kapacitetsfastsættelse

En del af Social- og Boligministeriets overvejelser er, at kapacitetsbehovet skal fastsættes under hensyn til behovet i de enkelte kommuner og regioner, og at borgere i målgruppen skal have mulighed for at få ophold i deres nærområde.

Selveje Danmark vil gerne opfordre til, at man fastsætter kapaciteten på et oplyst og fagligt grundlag. Mennesker i hjemløshed har ikke nødvendigvis et 'nærområde' og kan, af forskellige årsager, have behov for ophold forskellige steder i landet.

Der findes endnu ikke særlig brugbar data for, hvordan mennesker i hjemløshed fordeler sig rundt om i landet. For nylig er §110 tilbud startet på at registrere 'henvendelser' (afvisninger), der indtil nu viser ret tydeligt, at der ikke er en overkapacitet på området. Mange mennesker afvises fra et §110 tilbud – ikke fordi de er udenfor målgruppen, men fordi tilbuddet ikke har plads⁵. Såfremt afvisningerne skyldtes, at personen er uden for målgruppen, skyldtes afvisningen ofte at tilbuddet ikke kan rumme borgernes behov, eksempelvis grundet aktivt misbrug. Desuden forventes det blandt aktørerne på området i øjeblikket, at der kommer flere mennesker i hjemløshed som konsekvens af

⁵ Notat fra Social- og Boligministeriet til 'Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed'. *Opgørelser over faste opfølgningsskridt* (sagsnr. 2022-366)

kontanthjælpsreformen. Det nytter således ikke at forsøge at fastsætte en kapacitet, når rammerne omkring at få borgere i egen bolig ikke er løst.

Selveje Danmark vil desuden gøre opmærksom på det negative incitament, der er for kommunerne i forhold til realistisk kapacitetsfastsættelse.

Mennesker, der har ophold på herberger og forsorgshjem, er ofte ikke en gruppe borgere, man ønsker sig i sin kommune, da de kan opleves utryghedsskabende. Dertil kommer, at de mennesker, der har opholdt sig på et herberg eller forsorgshjem efter en succesfuld udflytning, ofte vil bosætte sig i kommunen. Det er en gruppe af mennesker, der ofte vil koste kommunen mere i udgifter, end der vil være i skatteindtægter.

Civilsamfundets organisationer har i årtier været repræsenteret og gjort en forskel på §110 området. Selveje Danmark er nervøs for, om modellen med kapacitetsfastsættelse og udbud vil skubbe disse organisationer ud af området (se uddybende under afsnittet om udbud). Såfremt man ønsker at bibeholde civilsamfundets organisationer under lovudkastets nye rammer, mener Selveje Danmark det vil være nødvendigt med nogle strukturelle forudsætninger når kapaciteten skal fastsættes.

Lovudkastet foreslår, at kapaciteten skal fastsættes i regi af KKR. KKR består af borgmestre og politikere fra kommunerne i de enkelte regioner og varetager således kommunernes interesser. Selveje Danmark mener ikke, at denne løsning skaber den nødvendige afstand i forhold til at fastsætte en realistisk kapacitet. Selveje Danmark er bekymret for, at konstruktionen vil resultere i styring efter økonomien i kommunerne frem for behovet for hjælp til mennesker i udsathed.

Selveje Danmark anbefaler:

- At man anerkender, at man ikke kan låse kapaciteten fast, så længe der ikke er tilstrækkeligt med billige boliger til målgruppen
- At man derfor afventer at fastsætte kapaciteten til rammerne omkring Housing First er på plads (tilstrækkeligt med billige boliger til målgruppen)
- At man, forud for kapacitetsfastsættelsen, får indhentet realistisk og brugbart data
- At fastsættelsen af kapaciteten ikke bliver op til kommunerne at bestemme i KKR
- At beslutningen om kapacitet bør være en del af Social- og Boligministerens bemyndigelse og derved en national fastsættelse, hvor man inddrager relevante aktører på området
- At det fremgår tydeligt, at kapaciteten fastsættes, så man bibeholder den nuværende andel af hhv. selvejende non-profit tilbud og kommercielle private.

2.2.3. Den foreslåede ordning (driftsaftaler og udbud på §110)

Lovudkastet lægger op til, at der skal indføres krav om, at herberger med privat driftsherre skal have en driftsaftale med den kommune, hvor pladserne er beliggende for at kunne indgå i kommunernes forsyning som tilbud efter §110 i serviceloven fra 1. januar 2028.

Supplerende står der i lovudkastet at *"krav om driftsaftale for herberger med privat driftsherre vil medføre, at kommunerne vil skulle gennemføre et udbud forud for indgående af driftsaftaler med herberger med privat driftsherre"*.

Selveje Danmark er af den opfattelse, at man politisk har ønsket et udbud, og at driftsaftaler har været en nødvendig konsekvens af dette. I citatet ovenfor står det formuleret, så man kan tro, at det er den omvendte logik, der er gældende.

Mange af Selveje Danmarks medlemmer har kendskab til driftsaftaler og driftsoverenskomster. Det er et fåtal af Selveje Danmarks medlemmer, der har oplevet det som noget positivt at være på driftsoverenskomst eller driftsaftale med beliggenhedskommunen, da det ofte resulterer i mindre fleksibilitet og øget bureaukrati.

SBH (Sammenslutningen af boformer for hjemløse) lavede i foråret en rundspørge hos deres medlemmer vedrørende driftsaftaler/driftsoverenskomster. Den viste (ud af 44 besvarelser), at 11 tilbud i dag har en driftsaftale/driftsoverenskomst – og at 6 tilbud har opsagt deres driftsaftale/driftsoverenskomst indenfor de sidste fem år. Mange tilbud har fastholdt deres takst efter opsigelsen og samtidig haft flere midler til indsatser, renoveringer mv. fordi kommunen i driftsoverenskomsterne havde fastsat meget høje overheadomkostninger (op mod 20 pct. på herberger og forsorgshjem)⁶.

Der er to store udfordringer med denne den af lovudkastet.

1) Udbud

Ressourcetung løsning:

Ministeriet forventer, at de økonomiske konsekvenser af lovudkastet vil være 4 millioner kroner. Det beløb stiller Selveje Danmark sig meget undrende overfor. Det virker som en kraftig undervurdering af de samlede omkostninger ved at gennemføre et nationalt udbud af herbergspladser. Beløbet synes alene at kunne dække SKI's egne udgifter til at tilrettelægge og gennemføre udbuddet, mens de væsentlige udgifter for kommuner og herberger helt er overset.

⁶ Overheadomkostninger er det gebyr, som kommunerne tager for at håndtere økonomien for det sociale tilbud. I en rapport fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen analyserede man kommunernes overheadomkostninger i plejeboliger. Her konkluderede Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, at et realistisk gennemsnitligt overheadprocent på plejehjem ligger i spændet 6,0 pct. – 6,6 pct. [Analyse af overheadomkostninger på fritvalgsområdet](#)

At gennemføre et nationalt udbud, der omfatter størstedelen af landets herbergspladser, indebærer betydelig administrativ koordinering i KKR regi, omfattende tilbudsarbejde fra både store og små aktører samt juridiske og faglige afklaringer på tværs af myndigheder. Den samlede økonomiske og ressourcemæssige belastning vil derfor være væsentlig højere. Et så lavt udgiftsniveau risikerer at undervurdere de reelle konsekvenser for både det offentlige og civilsamfundsaktørerne og dermed skabe en proces, der hverken er økonomisk ansvarlig eller praktisk gennemførlig.

Såfremt et udbud fastholdes som en model, bør man tage udgangspunkt i de kriterier, som både tilsyn og tilbud allerede kender i dag. Opdraget i udbuddet kan derfor med fordel tage udgangspunkt i de allerede kendte kriterier fra Socialtilsynet.

Underminerer på sigt de selvejende nonprofit tilbud

Det er i forvejen meget svært at låne midler som selvejende tilbud. Med udbud bliver det endnu mere vanskeligt. Hvordan skal man kunne langtidssikre sit tilbud, hvis man skal i udbud hvert 6. år?

På et selvejende tilbud er egenkapitalen og opsparingsmulighederne oftest små. Derfor må man i banken eller søge fondsmidler, hvis man for eksempel skal renovere sin bygning, så den lever op til faglige kriterier. Det må dog forventes at blive meget vanskeligt at skaffe finansiering, hvis man som selvejende tilbud skal i udbud hvert 6. år. Det kan ligeledes blive svært at fastholde dygtige medarbejdere, der kan tænkes at søge mod mere stabile forhold end tilbud, der skal i udbud hvert sjette år.

Det kan blive en sneboldeffekt, hvor de ringere lånemuligheder og medarbejderudskiftning gør det vanskeligt at vinde de kommende udbud. På mellemlangt og langt sigt risikerer de tilbud at tabe udbud til kapitalkoncerner, der har midlerne (og kompetencerne) til at vinde udbud – og derved langsomt overtage markedet. Det er muligt for kommercielle udbydere at underbyde den første udbudsrunde, så markedet på den måde bliver mindre forud for næste udbudsrunde. Det risikerer at gå udover kvaliteten og det risikerer at presse de selvejende nonprofit aktører ud af markedet. Selveje Danmark stiller sig undrende overfor, at man lovudkastet er blevet strammet så meget, at civilsamfundets organisationer risikerer at blive udkonkurreret på baggrund af pris og ikke kvalitet. Det virker til at være en væsentlig ændring fra de oprindelige politiske ambitioner.

Selveje Danmark anbefaler:

- At man politisk afventer at benytte sig af udbud som en løsning på at styre udgifterne og kapaciteten på §110 tilbud
- At man i stedet benytter sig af mindre bureaukratiske, og billigere, løsninger til udfordringerne på området (takstloft og faglige normeringer).

- At man gør selvhenvenderområdet non-profit, så dem der vinder udbud ikke bare kan sænke kvaliteten, fastholde prisen og trække profit ud til en ejerkreds
- At man, såfremt man fastholder udbud, fastsætter den ikke-offentlige andel til at være skilt i hhv. en andel til selvejende aktører og private aktører, så man sikrer, at store kapitalkoncerner ikke overtager området
- At udbuddet tager udgangspunkt i allerede kendte – men de relevante- målepunkter, som kendes fra Socialtilsynet.

2) Driftsaftaler

Fleksible og gennemsigtige driftsaftaler

Målgruppen indenfor hjemløshed er meget forskellig og de har forskellige behov. Det kalder på forskellige løsninger. I mange årtier har selvejende non-profit tilbud set nyopståede behov og hurtigt kunne handle på dem. For eksempel relateret til unge i hjemløshed eller LGBT+ personer i hjemløshed. Der er en stor risiko for, at driftsaftaler vil begrænse muligheden for, at der hurtigt vil kunne igangsættes initiativer til nye målgrupper eller behov.

Selveje Danmark er af den opfattelse, at hensigten med driftsaftaler skal svare til en samarbejdsaftale og derfor indeholde så få informationer og bindinger som muligt. Det er Selveje Danmark meget positiv overfor. Det er vigtigt, at rammerne i driftsaftalerne er gennemsigtige og klare allerede fra udbudsrunderne, og at man efter et udbud ikke skal til at forhandle om indholdet kommune og herberg imellem.

Hvad er kommunernes forpligtelse?

Lovudkastet mangler en tydelighed omkring kommunernes forpligtelser i forhold til driftsaftalerne. Der står, at de tilbud, der vinder udbuddene, skal indgå i driftsaftaler med deres beliggenhedskommunen. Men det står ikke klart, at kommunerne forpligtes til at indgå driftsaftaler med de tilbud, der vinder udbuddene. Gensidigheden i driftsaftalerne bør specificeres.

Selveje Danmark kan være nervøs for, at kommunerne vil begynde at stille krav til tilbuddets drift – krav som ikke har været tydelige i udbudsmaterialet. Det kan have store økonomiske konsekvenser for tilbuddet, og det kan have betydning for den kvalitet, som tilbuddet leverer til borgerne.

Selveje Danmark ser store udfordringer med indgåelse af (kvalitets)aftaler på andre området. For eksempel på undervisningsområdet, hvor der på STU og specialundervisningsområdet er divergerende ønsker og krav fra kommunerne, der medfører betydelige administrative konsekvenser. Der er behov for en klar ensretning af sådanne aftaler, så organisationer med flere tilbud ikke skal håndtere flere forskellige driftsaftaler.

Kommunerne har desuden et negativt incitament i forhold til at skulle indgå driftsaftale med et §110 tilbud i kommunen. Det skyldes, at der ikke er herberger i alle kommuner og at mennesker i hjemløshed flytter sig på tværs af kommuner. Derfor dækker §110 tilbud typisk behov for borgere i en række kommuner og ikke kun beliggenhedskommunen.

Selveje Danmark anbefaler:

- At man i lovudkastet tydeligt skriver, at kommunerne forpligtes til at indgå en driftsaftale med de tilbud, der vinder udbuddet
- At man i lovudkastet er tydelig omkring, at der ikke skal forhandles eller aftales yderligere, når et tilbud har vundet et udbud
- At der skal være en national skabelon for en driftsaftale, som kommunerne skal benytte sig af.

Eksisterende driftsoverenskomster

Selvom flere tilbud har opsagt driftsoverenskomster med deres kommune, så eksisterer der stadig tilbud med driftsoverenskomster. De tilbud lejer sig ofte ind i kommunens bygninger, og de får årligt en sum penge, som de skal drive tilbuddet for.

Lovudkastet er utydelig omkring, hvad der skal ske med denne type tilbud. Det kan risikere at have store konsekvenser til tilbuddene. De tilbud har oftest ingen nævneværdig egenkapital og finansieres udelukkende af kommunen.

Såfremt lovudkastet holder fast i, at disse tilbud skal have opsagt deres driftsoverenskomst, skal man på forhånd politiske have gjort sig klar, hvordan man vil sikre, at de tilbud ikke på forhånd -før et udbud, allerede er dårligere stillet.

Selveje Danmark anbefaler:

- At man forud for lovudkastets ikrafttrædelse undersøger, hvordan man bedst sikrer, at tilbud der på nuværende tidspunkt er på driftsoverenskomst også efter et udbud kan eksistere

2.3. Takstlofter på krisecentre og herberger

Generelle bemærkninger

Selveje Danmark anken, at man har brug for at kunne begrænse udgiftsniveauet på de enkelte §§109 og 110 tilbud. Men et takstloft kombineret med et reduceret tilsyn – og på §110 også udbud, har isoleret set ikke nødvendigvis den ønskede effekt. Til gengæld er der en risiko for, at der blot vil blive skruet ned på den faglige kvalitet på de enkelte tilbud – og at de mennesker med behov for hjælp ikke får den.

Selveje Danmark har derfor længe opfordret til, at man kombinerer et takstloft på §§109 og 110 med 1) en økonomisk vejledning, 2) et mere målrettet socialtilsyn, 3) differentierede takstlofter og 4) non-profit. Selveje Danmark har også udarbejdet en model for, hvordan en model kunne se ud. Den er tidligere fremsendt til ministeriet.

Økonomisk vejledning

Den økonomiske vejledning er længe blevet efterspurgt og mangler som et vigtigt værktøj til både tilbud og socialtilsyn. Hvis man vil sikre ensartethed, modarbejde snyd og bruge mindre tid på bureaukrati og konfrontationer mellem kommuner, tilsyn og tilbud, så er den økonomiske vejledning et afgørende værktøj.

Målrettet socialtilsyn

Socialtilsynet er et godt værktøj til at sikre og forbedre kvaliteten på de sociale tilbud. Selveje Danmark har, af flere omgange, opfordret til at bruge socialtilsynets ressourcer bedre end hidtil. For eksempel ved at gøre et vist antal målepunkter generiske og nogle mere målrettet. Samtidig burde man fastholde årlige tilsyn de steder det er nødvendigt – og på tilsyn der klarer det godt, kan man lave 'light' tilsyn.

Differentierede takstlofter

Målgrupperne på hhv. krisecentre og herberger er meget forskellige og har brug for forskellige indsatser og hjælp. Derfor har Selveje Danmark også opfordret til differentierede takstlofter, så borgernes retssikkerhed fastholdes i praksis. Selveje Danmark er særligt ærgerlig over, at man ikke tager højde for alle medfølgende børn. Når børn kommer med på et krisecenter eller herberg, så har de også været indirekte eller direkte udsat for vold og derfor har børnene også brug for hjælp. Der er et kæmpe forebyggelsespotentialer i at anerkende medfølgende børn, som mennesker der også skal have hjælp.

Der findes også en række mindre tilbud, som på grund af sikkerhedsforanstaltninger eller beliggenheden er meget små. Det er vigtigt, at der fortsat er den slags tilbud, hvis der skal være hjælp til målgruppen. Men det kan være svært for disse tilbud at opretholde en drift til et almindelig takstloft.

Non-profit på krisecentre og herberger

Ovenstående elementer er vigtige, hvis der fortsat skal sammenhæng mellem kvalitet og økonomi. Selvhenvenderprincippet er afgørende, hvis der fortsat skal være hjælp til mennesker med akutte behov. Men Selveje Danmark anerkender, at området er under pres på grund af stigende udgifter og aktører på området, der udnytter systemet til egen vinding uden målgruppen for øje. Stigningen i andelen af kommercielle aktører på området er steget voldsomt de seneste år. På ti år er andelen af

kommercielle herberger (tilbud) steget med 22 procent og antallet af kommercielle krisecentre (tilbud) er steget med ca 30 procent⁷.

Selveje Danmark anbefaler:

- At den økonomiske vejledning udkommer hurtigst muligt
- At socialtilsynet gøres mere målrettet fagområderne
- At der indføres differentierede takstlofter
- At der indføres én tillægstakst pr. barn
- At krisecentre og herberger gøres non-profit

Specifikke bemærkninger

2.3.2. Social- og Boligministeriets bemærkninger

Det fremgår af ministeriets bemærkninger til lovudkastet, at der bør ses på, hvorvidt nogle herberger bør søge socialtilsynet om en godkendelse som et midlertidigt botilbud efter §107 i serviceloven.

Selveje Danmark mener det fremstår uklart i lovudkastet, hvad der er hensigten hermed. Er der tale om en ekstra godkendelse til tilbuddet eller en omlægning?

Selveje Danmark finder, at flere af de mennesker, der har ophold på §110 tilbud, er i målgruppen for servicelovens §107 eller §108 tilbud. I dag har flere herberger og forsorgshjem 'fleksible §110 pladser', som i perioder udgør §107 eller §109 pladser. Selveje Danmark mener, at det bør præciseres i lovudkastet, at tilbuddene kan fortsætte denne praksis. Selveje Danmark erfarer, at de selvejende medlemmer, der i dag driver §110 tilbud, i særlig grad evner, at imødegå borgergruppens ofte komplekse behov på et §107 tilbud eller §107a (nye afklaringspladser).

Selveje Danmark anbefaler:

- At det præciseres i lovudkastet at §110 tilbuddene kan fortsætte praksis med 'fleksible §110 pladser'

Med venlig hilsen

Jon Thorlacius Krog
Branchedirektør, Selveje Danmark

⁷ Tal fra Tilbudsportalen 2025